

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.2.1.2024

Dawid Kopaczewski
Burmistrz Miasta Iławy
Urząd Miasta Iławy
ul. Niepodległości 13
14-200 Iława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/079 Ograniczanie ruchu samochodowego w miastach

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Ławy ul. Niepodległości 13, 14-200 Ława (dalej: Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dawid Kopaczewski – Burmistrz Miasta Ławy od 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Miejskie strategie ograniczania ruchu samochodowego. 2. Działania na rzecz ograniczenia ruchu samochodowego w mieście.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2024 (do 26 lutego 2024 r.), z wykorzystaniem dokumentów sprzed tego okresu, istotnych dla kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Piotr Stupienko, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LOL/7/2024 z 5 stycznia 2024 r. 2. Piotr Simoniuk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/8/2024 z 5 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania na rzecz ograniczania ruchu samochodowego w Mieście Ława prowadzone w latach 2022-2024.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W okresie objętym kontrolą podejmowano skuteczne działania na rzecz ograniczania ruchu samochodowego w mieście. W okresie tym wprowadzono nie obowiązujący wieloletni dokument o charakterze strategicznym, kompleksowo odnoszący się do zagadnień związanych z ograniczaniem ruchu samochodowego na terenie miasta, jednak zagadnienia te poruszane były w sześciu innych dokumentach o charakterze strategicznym. Sporządzenie i przyjęcie tych dokumentów poprzedzone było diagnozami istniejącego stanu i potrzeb do zaspokojenia, konsultacjami z szeregiem instytucji oraz konsultacjami społecznymi. Ponadto Miasto Ława przystąpiło do projektu Ministerstwa Infrastruktury pn. „Wsparcie dla polskich miast/obszarów miejskich/obszarów metropolitalnych w przygotowaniu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej”, w celu opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). W ramach kontynuowanych i podejmowanych działań m.in. realizowano projekty dotyczące rozwoju systemu komunikacji publicznej, rozbudowy ścieżek rowerowych i wprowadzenia rozwiązań infrastrukturalnych mających na celu ograniczenie ruchu samochodowego. Wszystkie zbadane inwestycje zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Zapewniono odpowiednie środki finansowe w ramach wkładu własnego na realizację poszczególnych inwestycji oraz zapewniono ich współfinansowanie ze środków

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

zewnętrznych, w tym ze środków UE. Współdziałano w tym zakresie z różnymi podmiotami i instytucjami, w tym z GDDKiA, PKP oraz samorządami województwa warmińsko-mazurskiego, powiatu ławskiego i gminy wiejskiej Ława. Prowadzono również odpowiednie działania promocyjne mające na celu m.in. podniesienie świadomości lokalnej społeczności na korzyści płynące z korzystania z transportu zbiorowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Miejskie strategie ograniczania ruchu samochodowego

1.1. Według stanu na 31 grudnia 2023 r. w granicach administracyjnych Miasta Ława znajdowały się drogi:

- Krajowe - przez Ławę przebiega droga krajowa nr 16 Grudziądz-Olsztyn-Augustów (4,895 km w granicach administracyjnych miasta), która pozostaje w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad O/Olsztyn⁴.
- Wojewódzkie - nr 521 Kwidzyn-Susz-Ława i nr 536 Ława-Samplawa, o łącznej długości 4,337 km w granicach administracyjnych miasta, które pozostają w zarządzie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego sprawowanym za pośrednictwem Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie⁵.
- Powiatowe - nr 2804N, 2809N, 2812N, 2813N, 1313N, 1327N, 1329N i 1333N (łączna długość dróg 9,808 km), które pozostają w zarządzie Starosty Ławskiego sprawowanym za pośrednictwem Powiatowego Zarządu Dróg w Ławie⁶.
- Gminne – o łącznej długości 49,057 km⁷.

Urząd dysponował danymi dotyczącymi poszczególnych kategorii dróg, ich przebiegu, długości oraz oznaczenia, a udostępnione w toku kontroli dane były zgodne z danymi uzyskanymi od poszczególnych zarządców dróg.

Ponadto z danych przekazanych przez jednostkę kontrolowaną wynika, że w Mieście Ława:

- Przybywało chodników, dróg dla rowerów oraz dróg dla pieszych i rowerów (19,54 km w 2013 r. i 23,20 km na koniec 2023 r.).
- Spadła liczba mieszkańców, która na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosiła 33,8 tys., natomiast na 31 grudnia 2023 r. wynosiła 30,882 tys.
- Odnotowany spadek liczby mieszkańców nie przełożył się na spadek zarejestrowanych pojazdów, bowiem ich liczba, niezależnie od źródła zasilania,

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ W okresie od 31 grudnia 2000 r. do 31 grudnia 2023 r. długość dróg krajowych w granicach administracyjnych Miasta Ława nie uległa zmianie.

⁵ W okresie od 31 grudnia 2000 r. do 31 grudnia 2023 r. długość dróg wojewódzkich w granicach administracyjnych Miasta Ławy nie uległa zmianie.

⁶ W okresie od 31 grudnia 2000 r. do 31 grudnia 2023 r. długość dróg powiatowych w granicach administracyjnych Miasta Ławy ulegała zmianie na mocy porozumień Miasta Ławy z Powiatem Ławskim w sprawie przekazania zarządzania drogami. Łączna długość dróg powiatowych na terenie Ławy wynosiła: na 31 grudnia 2000 r. - 25,224 km, 31 grudnia 2013 r. - 16,62 km, 31 grudnia 2018 r. - 14,62 km oraz 31 grudnia 2023 r. - 9,8 km.

⁷ W okresie od 31 grudnia 2010 r. do 31 grudnia 2023 r. długość dróg gminnych ulegała zmianie m.in. na mocy porozumień Miasta Ławy z Powiatem Ławskim w sprawie przekazania zarządzania drogami. Łączna długość dróg gminnych wynosiła: na 31 grudnia 2010 r. - 41,96 km, 31 grudnia 2013 r. - 45,562 km, 31 grudnia 2018 r. - 48,156 km oraz 31 grudnia 2023 r. - 49,057 km

systematycznie wzrastała z 10 tys. szt. według stanu na 31 grudnia 2010 r. do 16,2 tys. szt. na 31 grudnia 2023 r. (wzrost o 62%).

Przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Iławie dane dotyczące wykroczeń i działań podjętych wobec poszczególnych uczestników ruchu drogowego nie dają podstaw do stwierdzenia, czy działania podejmowane przez władze Miasta Iławy w zakresie ograniczania ruchu samochodowego w mieście miały wpływ na kształt ww. danych statystycznych.

(akta kontroli str. 6-30)

1.2. W okresie objętym kontrolą nie obowiązywał jeden wieloletni dokument o charakterze strategicznym, kompleksowo odnoszący się do zagadnień związanych z ograniczaniem ruchu samochodowego na terenie Miasta Iławy. Zagadnienia te poruszane były natomiast w czterech następujących dokumentach:

- Lokalnym programie rewitalizacji Miasta Iława do roku 2023.
- Gminnym programie rewitalizacji Miasta Iławy na lata 2023-2028.
- Aktualizacji planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Iławy na lata 2021-2030.
- Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Do zagadnień związanych z ograniczaniem ruchu samochodowego na terenie miasta Iławy odnosił się również Plan transportowy województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 r. z perspektywą do 2050 r.⁸ oraz Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Powiatu Iławskiego⁹.

Ponadto Miasto Iława przystąpiło do projektu Ministerstwa Infrastruktury pn. „Wsparcie dla polskich miast/obszarów miejskich/obszarów metropolitalnych w przygotowaniu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej”, w celu opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) – zagadnienie opisano w pkt 2.6.

(akta kontroli str. 31-35)

Burmistrz Iławy wyjaśnił, że Miasto Iława od lat jest zaangażowane w realizację zadań związanych z polityką transportową wpisujących się zarówno w miejskie programy strategiczne, jak i programy strategiczne samorządu szczebla wojewódzkiego i powiatowego oraz Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Burmistrz wskazał, iż mając na uwadze, że zagadnienia dotyczące ograniczania ruchu samochodowego w Iławie ujęte są w wielu dokumentach o charakterze strategicznym, podjęto działania mające na celu przygotowanie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, tj. dokumentu o charakterze zbilansowanym, z długoterminową wizją, obejmującego wielu interesariuszy i obejmującego swym zakresem wszystkie środki transportu. Wskazał również, że przystąpiono do opracowywania dokumentu regulującego politykę parkingową, co jest istotne z uwagi m.in. na jakość życia mieszkańców miasta i zmianę zachowań transportowych – zagadnienia te opisano w pkt 2.6.

(akta kontroli str. 36-37)

1.3. W dniu 11 września 2015 r. samorządy miast: Iława, Ostróda i Morąg podpisały umowę na opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Ostróda, Miasta Iława i Miasta Morąg do roku 2023 w ramach projektu Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁰.

⁸ Uchwała Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 43/655/23/VI z dnia 25 września 2023 r.

⁹ Uchwała Rady Powiatu Iławskiego nr XV/112/15 z dnia 29 grudnia 2015 r.

¹⁰ Koszt opracowania wynosił łącznie 99,6 tys. zł, zaś koszty poniesione przez Miasto Iława wynosiły 1/3 tej kwoty, tj. 33,2 tys. zł. Opracowanie programu było dofinansowane z funduszy Mechanizmu Finansowego Europejskiego

Lokalny program rewitalizacji Miasta Iławy do roku 2023 przyjęty został 31 marca 2016 r.¹¹. Program opracowany został w oparciu o „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” opublikowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w lipcu 2015 r., ponadto powiązany był z dokumentami strategicznymi województwa warmińsko-mazurskiego¹² oraz Miasta Iławy¹³.

Opracowanie i przyjęcie Lokalnego programu rewitalizacji Miasta Iławy do 2023 r. poprzedzono diagnozą istniejącego stanu i potrzeb do zaspokojenia, w tym m.in. analizą negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji, stosując różne metody badawcze, w tym m.in. analizę istniejących i dostępnych danych pozyskanych z Urzędu i jednostek miejskich, GUS, wywiady kwestionariuszowe z mieszkańcami i podmiotami gospodarczymi, przeprowadzono również spotkania z przedstawicielami jednostek miejskich. Ponadto przeprowadzono dwa spotkania konsultacyjne (13 listopada 2015 r. i 16 marca 2016 r.) z mieszkańcami miasta. Uwagi zgłaszane w trakcie spotkań konsultacyjnych dotyczyły m.in. usprawnienia układu komunikacyjnego rejonu ulicy Jasielskiej, nie dotyczyły zaś komunikacji zbiorowej i ścieżek rowerowych. Zgłoszone uwagi zostały uwzględnione w dalszych pracach nad projektem Lokalnego programu rewitalizacji.

Projekt Lokalnego programu rewitalizacji Miasta Iławy do 2023 r. opiniowany był również przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Jednym z analizowanych negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji była struktura komunikacyjna, w tym przebiegająca przez Miasto Iława droga krajowa, drogi wojewódzkie i powiatowe oraz dostępność komunikacyjna poszczególnych typów terenów miejskich. Wskazano również, że trudności w komunikacji powoduje skrzyżowanie drogi wojewódzkiej nr 536 z linią kolejową E-65 oraz że przejazd kolejowy jest bardzo często zamykany, co powoduje długie korki, utrudniające przemieszczanie się nie tylko mieszkańców, ale również służb ratunkowych (w pobliżu siedzibę ma straż pożarna). Zwracano również uwagę na wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych i emisji hałasu.

W części planistycznej programu określono cele strategiczne i cele operacyjne, w tym m.in. cel strategiczny nr 1 „Komunikacja przestrzenna” i cele operacyjne 1.1., 1.2. i 1.3., tj. odpowiednio: „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”, „Funkcjonalne połączenie obszarów rewitalizacji z resztą miasta” oraz „Poprawa atrakcyjności osiedleńczej obszarów rewitalizowanych”. Część planistyczna zawierała również pięć modułów zawierających projekty mające na celu realizację celów strategicznych i operacyjnych, w tym m.in. moduł II zawierający projekt „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ulicy Jasielskiej poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej – etap I”, w ramach którego planowano skomunikowanie osiedla z ul. Wiejską i ul. Gdańską poprzez wyznaczenie nowego ciągu pieszo-jezdnego¹⁴.

(akta kontroli str. 38-41, 60-61)

Obszaru Gospodarczego na lata 2019-2024 pochodzących z Islandii, Lichtensteinu i Norwegii w ramach programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, realizowanego w ramach obszaru programowego Lokalne regionalne inicjatywy na rzecz zmniejszenia nierówności obywatelskich i promowania spójności”. Wkład własny Miasta Iława wynosił 4,9 tys. zł (15%) sfinansowany ze środków własnych, zaś dofinansowanie (85%) wynosiło 28,3 tys. zł.

¹¹ Uchwała Rady Miejskiej w Iławie z dnia 31 marca 2016 r. nr XXIII/211/16, ze zm.

¹² W tym m.in.: ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 r. oraz z RPO W-M – oś priorytetowa „Infrastruktura transportowa”.

¹³ W tym m.in.: z Miejsowym planem zagospodarowania przestrzennego całego obszaru miasta Iławy oraz ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025, m.in. w zakresie poprawy stanu infrastruktury drogowej i kolejowej, rozbudowy infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej oraz rozwoju systemów transportu zbiorowego..

¹⁴ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.1.

1.4. Gminny program rewitalizacji Miasta Iławy na lata 2023-2028 przyjęty został 20 grudnia 2022 r.¹⁵. Opracowanie i przyjęcie programu poprzedzono diagnozą istniejącego stanu i potrzeb do zaspokojenia, w tym m.in. podsumowano realizację Lokalnego programu rewitalizacji Miasta Iława do 2023 r. (opisano w pkt 1.3). Dokonano również analizy negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji, stosując różne metody badawcze, w tym m.in. analizę istniejących i dostępnych danych pozyskanych z Urzędu Miasta Iława i jednostek miejskich, GUS, etc., wywiady bezpośrednie kwestionariuszowe z mieszkańcami i podmiotami gospodarczymi, przeprowadzono również 14 spotkań z przedstawicielami jednostek miejskich. W dniach 12 i 14 października 2022 r. odbyły się spotkania konsultacyjne z mieszkańcami miasta, a w dniach 13 i 14 października spacer studyjny. Ponadto, w okresie od 11 listopada 2022 r. do 19 grudnia 2022 r. można było zgłaszać uwagi do projektu ww. programu w formie papierowej i elektronicznej. W wyznaczonym terminie nie wpłynęły uwagi w zakresie komunikacji zbiorowej i ścieżek rowerowych.

Jednym z analizowanych negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji była struktura komunikacyjna, w tym dostępność komunikacyjna poszczególnych typów terenów miejskich. Analizowano również m.in. dostępność do przystanków komunikacji publicznej, w tym określono przeciętną odległość od przystanków w całym mieście (około 380 m) i określono obszary o odległości mniejszej i większej niż odległość przeciętna. Wskazano również, że w obrębie struktury miejskiej znajdują się bariery takie jak główne ciągi komunikacyjne oraz dolina rzeki Iławka, trudna do przekroczenia ze względu na małą liczbę przepraw. Ciągły ruch samochodowy o wysokim natężeniu ogranicza swobodny ruch pieszy, wzmacnia zanieczyszczenie, potęguje hałas i zagraża bezpieczeństwu mieszkańców. Trudności w komunikacji powoduje również skrzyżowanie drogi wojewódzkiej nr 536 z linią kolejową E-65. Przejazd kolejowy jest bardzo często zamykany, co powoduje długie korki, utrudniając przemieszczanie się nie tylko mieszkańców, ale również służb ratunkowych (w pobliżu siedzibę na straży pożarnej).

Przyjęcie programu poprzedzone było konsultacjami, ponadto projekt programu został zaopiniowany pozytywnie przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Starostę Iławskiego, Powiatowy Zarząd Dróg w Iławie, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Olsztynie, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegaturę w Elblągu. Z treści dokumentu wynikało, że zapewniono powiązanie programu ze strategicznymi dokumentami krajowymi¹⁶, województwa warmińsko-mazurskiego¹⁷ oraz Miasta Iławy¹⁸.

W części planistycznej programu określono cele strategiczne i cele operacyjne, w tym m.in. cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkałych” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”. Część planistyczna zawiera również 21 projektów

¹⁵ Uchwała Rady Miejskiej w Iławie z dnia 20 grudnia 2022 r. nr LVIII/617/22.

¹⁶ W tym m.in.: ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 z perspektywą do 2030 r., Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 oraz z Krajową Polityką Miejską 2030 – m.in. w zakresie celów „Miasto kompaktowe” (dążenie do rozwoju obszarów miejskich w wartości strukturalnej, w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni i dostępnych zasobów) i „Miasto dostępne” (m.in. niwelowanie barier przez racjonalne usprawnienia organizacyjne i funkcjonalne) oraz wyzwania nr VI Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach funkcjonalnych.

¹⁷ W tym m.in. ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego.

¹⁸ W tym m.in. ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy (m.in. w zakresie dążenia do rozwoju osadniczego polegającego na dopełnieniu istniejącego zainwestowania oraz niewielkiej ekspansji zainwestowania na nowe tereny, przy zachowaniu kontinuum układów funkcjonalno-przestrzennych) oraz ze Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025, m.in. w zakresie rozbudowy infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej.

mających na celu realizację celów strategicznych i operacyjnych, w tym. m.in.: „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ulicy Jasielskiej poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej – etap II” (projekt nr 18). W ramach projektu planuje się skomunikowanie osiedla z ul. Wiejską i ul. Gdańską poprzez wyznaczenie nowego ciągu pieszo-jezdnego¹⁹.

Ponadto, w programie zamieszczono listę pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawierającą m.in. dwa projekty dotyczące poprawy infrastruktury transportowej:

- „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Władysława Jagiełły poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej” – szacowany koszt 5 000 tys. zł²⁰.
- „Poprawa komfortu poruszania się pieszych, rowerzystów i osób z niepełnosprawnościami – szacowany koszt 3 750 tys. zł²¹.

(akta kontroli str. 38-42, 62-63)

1.5. Aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030 przyjęta 30 maja 2022 r.²². Dokument opracowano m.in. w oparciu o wytyczne Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w związku z realizacją Planu gospodarki niskoemisyjnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2017-2023.

Opracowanie i przyjęcie Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej poprzedzono diagnozą działań podjętych w latach 2014-2020 w celu realizacji poprzednio obowiązującego planu, tj. Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego z 2015 r.²³ oraz diagnozą istniejącego stanu i potrzeb do zaspokojenia, w tym m.in. w oparciu o dane zawarte w bazie inwentaryzacyjnej przygotowanej na podstawie danych zebranych z poszczególnych sektorów wpływających na jakość powietrza i zużycie energii w mieście. Dokonano również analizy negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych, w tym dotyczących emisji CO₂, przekroczeń poziomu benzopirenu BaP, ozonu O₃ oraz poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀. Jednym z analizowanych negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych była m.in. stale wzrastająca liczba pojazdów w Mieście Ława oraz miejscowościach okolicznych i związany z tym wzrost emisji CO₂. Wskazano, że transport odpowiada za 2,4% emisji CO₂ na terenie Miasta Ława.

Opracowanie i przyjęcie Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej poprzedzono również badaniami ankietowymi różnych interesariuszy, w tym m.in. jednostek samorządu terytorialnego, placówek oświatowych, jednostek Lasów Państwowych, stowarzyszeń i fundacji, które służyły m.in. zebraniu danych dotyczących zużycia paliw i energii na terenie miasta Ława. Z przeprowadzonego badania ankietowego nie wynikały uwagi ani oczekiwania dotyczące ścieżek rowerowych i komunikacji zbiorowej. Projekt Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej opiniowany był przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. Z treści dokumentu wynikało, że zapewniono również powiązania ze strategicznymi dokumentami Unii

¹⁹ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.2.

²⁰ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.2.

²¹ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.3.

²² Uchwała Rady Miejskiej w Ławie z dnia 30 maja 2022 r. nr XLVIII/542/22.

²³ Przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Ławie nr XVII/150/15 z dnia 30 listopada 2015 r.

Europejskiej²⁴, krajowymi²⁵, województwa warmińsko-mazurskiego²⁶ oraz Miasta Iławy²⁷.

W części planistycznej Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej określono zakładane poziomy redukcji zanieczyszczeń, w tym zmniejszenie emisji CO₂ na terenie Miasta Iława w 2030 r. o 55% w stosunku do 1990 r. oraz określono możliwe kierunki rozwoju. W przypadku transportu założono oszczędności energii o 554 MWh/rok i redukcję emisji CO₂ o 432 Mg/rok, a możliwe kierunki rozwoju to:

a) Transport zbiorowy:

- Podnoszenie standardu infrastruktury w transporcie autobusowym – modernizacja istniejących oraz budowa nowych wiat przystankowych wyposażonych w system oświetlenia, monitoringu oraz w miarę wdrażania nowych technologii, w elektroniczny system informacji.
- Wyposażenie wybranych przystanków autobusowych w zadane stanowiska dla postoju rowerów wyposażone w miarę możliwości w oświetlenie i system monitoringu celem zwiększenia zasięgu korzystnej dostępności do przystanków autobusowych.
- Zwiększenie liczby połączeń i częstotliwości funkcjonowania komunikacji zbiorowej, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami.
- Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego, preferowanie w wykorzystaniu w komunikacji autobusowej pojazdów niskoemisyjnych (niskoemisyjne konwencjonalne, hybrydowe, elektryczne oraz paliwa alternatywne).

b) Transport pieszy i rowerowy:

- Rozwijanie sieci ciągów pieszych (nowe ciągi piesze, ułatwienia w istniejących – w szczególności bezpieczne przejścia przez ulice), poprawa jakości nawierzchni, uwzględnianie potrzeb osób o ograniczonej sprawności ruchowej.
- Wdrażanie stref ruchu uspokojonego na ulicach lokalnych w obszarach mieszkaniowych.
- Rozwijanie sieci dróg rowerowych celem zaspokajania potrzeb lokalnych.
- Budowa parkingów dla rowerów w miejscach szczególnie uczęszczanych (okolice budynków użyteczności publicznej, szkół, centrów biznesowych i handlowych), w szczególności w ramach sieci PARK&BIKE.
- Wdrażanie rozwiązań ułatwiających poruszanie się rowerami po drogach o charakterze lokalnym – ograniczanie nadmiernej prędkości samochodów.
- Tworzenie ułatwień służących przyjaznemu dla użytkownika łączeniu podróżowania transportem publicznym z rowerowym i pieszym – budowa parkingów dla rowerów przy przystankach autobusowych w systemie PARK&BIKE zintegrowanych z wiatami przystankowymi.

²⁴ W tym m.in. ze Strategią Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. oraz Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 15 października 2012 r.

²⁵ W tym m.in. z Długookresową Strategią Rozwoju Kraju-Polska 2030-Trzecia fala nowoczesności, ze Strategią Rozwoju Kraju 2020, z Załoženiami Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej oraz Planem rozwoju elektromobilności w Polsce.

²⁶ W tym m.in. z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego i Programem ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej.

²⁷ W tym m.in. ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Iławy, Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Iławy, Programem ochrony środowiska dla miasta Iławy oraz ze Strategią rozwoju Obszaru Kanału Elbląskiego na lata 2021-2030.

c) Transport indywidualny zmotoryzowany:

- Rozwój stref ruchu uspokojonego, zwłaszcza w obszarach o funkcji mieszkaniowej, wprowadzanie ograniczeń w ruchu na wybranych ulicach lub wyłączenia z ruchu wybranych ulic dla pojazdów osobowych i ciężarowych.
- Budowa parkingów PARK&BIKE w połączeniu z centrami przesiadkowymi komunikacji zbiorowej (autobusowej).
- Kontrola dostępności do dróg wyższych klas (krajowych i wojewódzkich) celem zapewnienia możliwie dużej płynności ruchu na tych drogach.
- Promowanie wspólnego użytkowania samochodu (system „car pooling”).

W Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej określono również planowane działania krótko- i długoterminowe Miasta Łława, w tym projekty w zakresie transportu o łącznej wartości 14 224,6 tys. zł:

- Modernizacja układu komunikacyjnego ul. Obrońców Westerplatte – środki własne i z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2014-2020 (dalej: RPO W-M) w wysokości 3 082 tys. zł²⁸.
- Budowa ścieżek rowerowych – skomunikowanie osiedla Podleśnego i ul. 1 Maja – środki własne i RPO W-M w wysokości 1 500 tys. zł²⁹.
- Budowa ścieżki rowerowej ul. Kopernika do dworca PKP – środki własne i RPO W-M w wysokości 1 200 tys. zł³⁰.
- Rozwój niskoemisyjnego transportu w Łławie poprzez zakup dwóch autobusów – środki własne i RPO W-M w wysokości 3 842,5 tys. zł³¹.
- Zrównoważony rozwój komunikacji publicznej poprzez zakup dwóch autobusów elektrycznych – środki własne i RPO W-M w wysokości 4 600 tys. zł³².

(akta kontroli str. 38-42, 64-65)

1.6. Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Łławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, przyjęta uchwałą Rady Miejskiej w Łławie nr XIV/124/15 z dnia 21 września 2015 r. Jednym z celów strategii jest wskazanie możliwych kierunków rozwoju współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi obszar funkcjonalny³³ m.in. w zakresie realizacji przedsięwzięć planowanych do realizacji w kolejnych okresach programowania funduszy unijnych. W Strategii uwzględniono m.in. trzy cele strategiczne odnoszące się do zagadnień związanych z ograniczaniem ruchu samochodowego, tj.:

- Cel strategiczny II.1 Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym m.in. cel operacyjny II.1.2. Łączenie lokalnych układów komunikacyjnych oraz cel operacyjny II.1.5. Zmniejszenie obciążenia układów drogowych w centrach miejscowości.
- Cel strategiczny II.2 Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej, w tym m.in. cel operacyjny II.2.1 Rozwój ścieżek rowerowych na terenie obszaru funkcjonalnego oraz cel operacyjny II.2.2. Rozbudowa i modernizacja ciągów pieszych.
- Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego, w tym cel operacyjny II.3.2. Rozwój sieci połączeń z wykorzystaniem transportu

²⁸ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.1.

²⁹ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.2.

³⁰ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.1.1.

³¹ Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.4.

³² Sposób realizacji zadania oraz przyjętych mierników – wskaźników produktu, opisano w pkt 2.4.

³³ Ostródzko-Łławski Obszar Funkcjonalny tworzą: Powiat Łławski, miasta Ostróda i Łława oraz gminy wiejskie Ostróda i Łława, gminy miejsko-wiejskie Miłomłyn i Morąg.

zbiorowego służących poprawie mobilności mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności oferty obszaru dla przyjezdnych oraz cel operacyjny II.3.3. Promocja wykorzystania systemów transportu zbiorowego przez mieszkańców i przyjezdnych.

(akta kontroli str. 66-67, 115-130)

1.7. Plan transportowy województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 r. z perspektywą do 2050 r.³⁴, zakłada m.in. uwzględnianie spójności transportowej w wymiarze zewnętrznym i wewnętrznym, zwiększanie bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym poprzez segregację ruchu samochodowego tranzytowego i samochodowego lokalnego, a także rowerowego oraz urządzeń transportu osobistego.

(akta kontroli str. 68-69, 115-130)

1.8. Plan zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Powiatu Iławskiego³⁵. Ujęto w nim cel polegający na zaplanowaniu oferty publicznego transportu zbiorowego tak, aby spełniała ona oczekiwania mieszkańców Miasta Iławy i powiatu iławskiego, przy zachowaniu odpowiedniego standardu jakości oraz wydajności systemu transportowego. Opracowanie planu poprzedzone było konsultacjami społecznymi, których celem było m. in. poinformowanie lokalnej społeczności o planowanych działaniach przewidzianych do realizacji w ramach planu transportowego oraz stworzenie mieszkańcom powiatu możliwości zgłoszenia ewentualnych uwag i wskazania rozwiązań preferowanych.

W części diagnostycznej planu wskazano, że generatorami ruchu samochodowego na terenie Miasta Iławy są przede wszystkim obiekty użyteczności publicznej (ogólnodostępne budynki przeznaczone dla administracji publicznej, kultury, oświaty, szkolnictwa, nauki, opieki zdrowotnej, sportu, rekreacji i turystyki), które z racji pełnionych funkcji determinują charakter realizowanych do nich codziennych podróży mieszkańców powiatu.

W planie określono m. in. preferowane cechy komunikacji zbiorowej, zasady organizacji rynku przewozów, zasady funkcjonowania przystanków komunikacyjnych i standardy infrastruktury przystankowej, standardy usług przewozowych w przewozach o charakterze użyteczności publicznej, w tym standardy taboru obsługującego sieć komunikacyjną oraz wytyczne dotyczące funkcjonowania systemu informacji pasażerskiej.

(akta kontroli str. 70-71, 115-142)

1.9. W okresie objętym kontrolą (do 12 stycznia 2024 r.) do Urzędu wpłynęło 17 skarg, 24 wnioski i 12 petycji, nie dotyczyły one jednak zagadnień związanych z przedmiotem niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 72)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu podejmowane w badanym obszarze.

³⁴ Uchwała Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr 43/655/23/VI z dnia 25 września 2023 r.

³⁵ Uchwała Rady Powiatu Iławskiego nr XV/112/15 z dnia 29 grudnia 2015 r.

2. Działania na rzecz ograniczenia ruchu samochodowego w mieście

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą podejmowano nowe i kontynuowano podjęte we wcześniejszym okresie działania na rzecz ograniczania ruchu samochodowego oraz na rzecz stworzenia warunków do korzystania z alternatywnych do samochodu sposobów przemieszczania się po mieście. Według stanu na dzień 23 lutego łącznie realizowano 21 inwestycji, spośród których 10 inwestycji o wartości 80 067,1 tys. zł zostało już zakończonych, sześć o wartości 31 302,9 tys. zł było w trakcie realizacji, a pięć inwestycji o wartości 17 030 tys. zł było na etapie planowania.

Według stanu na 23 lutego 2024 r. na realizację ww. inwestycji wydatkowano łącznie 98 848 tys. zł, w tym 36 570,4 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława oraz 62 277,6 tys. zł ze środków zewnętrznych, w tym:

- 42 975,1 tys. zł z RPO W-M,
- 9 327,1 tys. zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład,
- 5 527,3 tys. zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg,
- 4 246 tys. zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 202,1 tys. zł ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein państwom – członkom Unii Europejskiej (dalej: EOG).

(akta kontroli str. 73-77)

2.1.1. Inwestycje zrealizowane:

- „Utworzenie węzła integracyjnego transportu miejskiego z innymi systemami transportu zbiorowego” oraz „Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego”, ujęte w Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030, wpisujące się w kierunki rozwoju dotyczące transportu zbiorowego (opisano w pkt 2.4.).
- „Modernizacja układu komunikacyjnego ul. Obrońców Westerplatte” – inwestycja ujęta w Aktualizacji planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030 w kierunkach rozwoju transportu zbiorowego. Zakres inwestycji obejmował m.in. wykonanie robót budowlanych polegających na modernizacji układu komunikacyjnego i przebudowy nawierzchni jezdni, budowy chodników (0,65 km), ciągu pieszo-rowerowego, miejsc postojowych (w tym dla osób niepełnosprawnych). Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt inwestycji wynosił 4 558 tys. zł, w tym 4 275 tys. zł sfinansowano ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład, a 283 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.
- „Budowa drogi od ronda przy ul. Piaskowej do terenów inwestycyjnych – w kierunku południowym, wraz z chodnikiem, ścieżką rowerową oraz dojazdem do separatora przepompowni, budowa ulicy Stalowej w Ławie” – inwestycja wpisująca się Zintegrowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025³⁶. Zakres inwestycji obejmował m.in. chodnik i ścieżki rowerowe o długości 0,29 km. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt realizacji inwestycji wynosił 2 136,8 tys. zł,

³⁶ Cel strategiczny II.1 Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym m.in. cel operacyjny II.1.2. Łączenie lokalnych układów komunikacyjnych oraz cel operacyjny II.1.5. Zmniejszenie obciążenia układów drogowych w centrach miejscowości.

w tym 903 tys. zł sfinansowano z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, a 1 233,7 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.

- „Przebudowa ulicy Dworcowej” – inwestycja wpisująca się w Zintegrowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025³⁷. Ponadto ulica Dworcowa łączy dworzec PKP z drogą wojewódzką, a realizacja tej inwestycji była uzupełnieniem projektu „Utworzenie węzła integracyjnego transportu miejskiego z innymi systemami transportu zbiorowego w Ławie” (opisano w pkt 2.4.). Zakres inwestycji obejmował m.in. przebudowę chodników po obu stronach drogi oraz budowę drogi dwukierunkowej dla rowerów po jednej stronie ulicy (0,23 km). Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt inwestycji wynosił 2 274,8 tys. zł, w tym 2 131,3 tys. zł sfinansowano ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, a 143,5 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.
- „Budowa ulicy Gospodarskiej w Ławie” - inwestycja wpisująca się w Zintegrowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025³⁸. Zakres inwestycji obejmował m.in. budowę chodnika po obu stronach drogi asfaltowej (0,73 km), budowę dwóch sięgaczy, w tym jednego będącego ciągiem pieszo-jezdnym bez chodnika. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt inwestycji wynosił 4 045,6 tys. zł, w tym 3 772,8 tys. zł sfinansowano ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, a 272,8 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.
- „Budowa ścieżki rowerowej łączącej Miasto Ława i Gminę Ława - Ława Kamień” – inwestycja zrealizowana w ramach porozumienia Miasta Ława z Powiatem Ławskim, wpisująca się w Gminny program rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028³⁹. W ramach inwestycji wybudowano ścieżkę rowerową o łącznej długości 0,89 km do granic Miasta Ława. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt inwestycji wynosił 863,7 tys. zł, w tym 697,6 tys. zł sfinansowano z funduszy EOG i z RPO W-M, a 166,1 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.
- „Zagospodarowanie turystyczne brzegów rzeki Ławki i jeziora Ławskiego – etapy I-III”. Zadanie wpisujące się w Gminny program rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028⁴⁰. Zakres inwestycji obejmował m.in. budowę tras rowerowych (0,96 km) i ciągów pieszych (1,12 km) wraz z infrastrukturą towarzyszącą wzdłuż rzeki Ławki. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Łączny koszt trzech etapów inwestycji wynosił 20 194 tys. zł, w tym 12 314,5 tys. zł sfinansowano ze środków RPO W-M, a 7 879,5 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.
- „Budowa ścieżki rowerowej ul. Kopernika do dworca PKP” – projekt ujęty w zadaniu „Zrównoważony rozwój komunikacji publicznej” w Aktualizacji planu

³⁷ Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego, w tym cel operacyjny II.3.2. Rozwój sieci połączeń z wykorzystaniem transportu zbiorowego służących poprawie mobilności mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności oferty obszaru dla przyjezdnych oraz cel operacyjny II.3.3. Promocja wykorzystania systemów transportu zbiorowego przez mieszkańców i przyjezdnych.

³⁸ Cel strategiczny II.1 Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej, w tym m.in. cel operacyjny II.1.2. Łączenie lokalnych układów komunikacyjnych oraz cel operacyjny II.1.5. Zmniejszenie obciążenia układów drogowych w centrach miejscowości.

³⁹ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkanymi” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁴⁰ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkanymi” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030. W ramach realizacji zadania m.in. zakupiono dwa autobusy zeroemisyjne i wykonano ścieżkę rowerową o długości 0,76 km. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Koszt realizacji zadania na 3 359,1 tys. zł⁴¹.

- „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ulicy Jasielskiej poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej – I etap”, w ramach którego planowano skomunikowanie osiedla z ul. Wiejską i ul. Gdańską, poprzez wyznaczenie nowego ciągu pieszo-jezdnego. Projekt ujęty był w Lokalnym programie rewitalizacji Miasta Ława do roku 2023⁴² oraz w Gminnym Programie Rewitalizacji na lata 2023-2028 (II etap). W ramach I etapu projektu wykonano dokumentację projektową⁴³, uzyskano niezbędne pozwolenia oraz wykonano pierwszy etap robót budowlanych⁴⁴. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu.

(akta kontroli str. 73-77, 78-82, 84-87)

2.1.2. Inwestycje w trakcie realizacji:

- „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ulicy Jasielskiej poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej – II etap”. Projekt ujęty był w Gminnym Programie Rewitalizacji na lata 2023-2028⁴⁵. Zakres inwestycji obejmuje m.in. wybudowanie ciągów pieszych o długości 1 km.
- „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Władysława Jagiełły poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej” – zadanie ujęte w Gminnym programie rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028⁴⁶. Zakres inwestycji obejmuje m.in. budowę drogi o nawierzchni asfaltowej, budowę chodnika po jednej stronie drogi (0,32 km) oraz budowę łącznika drogi dla rowerów (0,76 km). Według stanu na 14 lutego 2022 r. wykonana została koncepcja projektowa⁴⁷ oraz dokumentacja projektowa inwestycji⁴⁸ oraz oczekiwano na wydanie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (ZRID). Planowany koszt realizacji robót budowlanych wg kosztorysu inwestorskiego wynosi 6 385,4 tys. zł.
- „Budowa ścieżek rowerowych – skomunikowanie osiedla Podleśnego i ul. 1 Maja” - zadanie ujęte w Aktualizacji planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030 w kierunkach rozwoju transportu pieszo i rowerowego. W ramach realizacji zadania wykonano dokumentację projektową⁴⁹ oraz 11 grudnia 2023 r. podpisano umowę na realizację prac budowlanych. Zakres inwestycji obejmuje m.in. budowę chodników i ścieżek

⁴¹ Zadanie zostanie sfinansowane w następujący sposób: 1 770,2 tys. zł z RPO W-M i 1 588,9 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.

⁴² Cel strategiczny nr 1 „Komunikacja przestrzenna” i cele operacyjne 1.1., 1.2. i 1.3., tj. odpowiednio: „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”, „Funkcjonalne połączenie obszarów rewitalizacji z resztą miasta” oraz „Poprawa atrakcyjności osiedleńczej obszarów rewitalizowanych”.

⁴³ Koszt realizacji zamówienia wynosił 53,1 tys. zł brutto. Zadanie zostało sfinansowane w następujący sposób: 40 tys. zł - sfinansowana z funduszy EOG i 13,1 tys. zł – ze środków własnych Miasta Ławy.

⁴⁴ Koszt realizacji zadania 2 824,4 tys. zł. Zadanie zostało sfinansowane w następujący sposób: 2 400,7 tys. zł - sfinansowana z RPO W-M i 423,7 tys. zł – środki własne Miasta Ławy. Wykonano m.in. około 0,7 km chodników i 0,24 km dróg.

⁴⁵ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkaných” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁴⁶ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkaných” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁴⁷ Koszt wykonania „Koncepcji projektowej budowy ulicy Jagiełły w Ławie” wynosił 9,8 tys. zł - sfinansowane ze środków własnych.

⁴⁸ Koszt wykonania dokumentacji projektowej wynosił 105,8 tys. zł - sfinansowane ze środków własnych.

⁴⁹ Koszt realizacji zamówienia na opracowanie dokumentacji projektowej wynosił 28,7 tys. zł - sfinansowano ze środków własnych Miasta Ława

rowerowych (0,9 km). Termin realizacji prac budowlanych określono na 11 grudnia 2024 r., a koszt realizacji zadania na 1 870 tys. zł⁵⁰.

- „Poprawa bezpieczeństwa na drodze powiatowej Nr 1327N poprzez wybudowanie ścieżki rowerowej z Ławy do miejscowości Szalkowo” - zadanie realizowane w ramach porozumienia z Powiatem Ławskim i z Gminą Ława z 5 lutego 2020 r., wpisujące się w Gminny program rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028⁵¹. Zakres inwestycji obejmuje m.in. budowę chodników i ścieżek rowerowych o długości 1,1 km. Według stanu na 31 stycznia 2024 r. wykonana została dokumentacja projektowa (koszty poniesione przez Miasto Ława wynosiły 107,6 tys. zł) oraz wszczęto postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.
- „Rozbudowa drogi powiatowej Nr 1313N na odcinku Ława – Wikielec – budowa ciągu pieszo-rowerowego” – zadanie wpisujące się w Gminny program rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028⁵². Zakres inwestycji obejmuje m.in. budowę chodników i ścieżek rowerowych o długości 0,29 km. Według stanu na dzień 5 lutego 2024 r. na zlecenie Powiatowego Zarządu Dróg w Ławie opracowano dokumentację projektową (Miasto Ława nie poniosło wydatków w tym zakresie) oraz trwały prace związane z uzgadnianiem treści porozumienia z Powiatem Ławskim.
- „Budowa głównych ciągów komunikacyjnych na Osiedlu Żołnierzy Wyklętych – ul. Rotmistrza Pileckiego, Hieronima Dekutowskiego, Łukasza Cieplińskiego oraz odcinek ul. Usługowej w Ławie” - – zadanie wpisujące się w Gminny program rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028⁵³. Według stanu na dzień 23 lutego 2024 r. trwały prace budowlane w ramach III etapu ww. inwestycji, w tym związanych z utwardzeniem głównych ciągów komunikacyjnych oraz budową ciągów pieszo-rowerowych o długości 1,89 km. Wartość całości inwestycji wynosi 16 803,3 tys. zł, z czego 8 761 tys. zł stanowi dofinansowanie z funduszy EOG, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, a 8 042,3 tys. zł środki własne Miasta Ława. Zakończenie inwestycji zaplanowane jest na 23 września 2024 r.

(akta kontroli str. 79-79,83-87)

2.1.3. Inwestycje planowane, wpisujące się w Zintegrowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025⁵⁴:

- „Budowa chodnika wzdłuż ul. Ostródzkiej 54 i 56” – zakres inwestycji obejmuje budowę chodnika i drogi dla rowerów o długości 0,15 km.
- „Budowa chodnika wzdłuż drogi gminnej do zakładu wapiennego ul. Wojska Polskiego” – zakres inwestycji obejmuje budowę chodnika o długości 0,2 km.

⁵⁰ Zadanie zostanie sfinansowane w następujący sposób: kwota 1 050,8 tys. zł - finansowanie z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg i 819,2 tys. – środki własne Miasta Ławy.

⁵¹ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkaných” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁵² Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkaných” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁵³ Cel strategiczny nr 3 „Podniesienie jakości i efektywności użytkowania przestrzeni zamieszkaných” i cel operacyjny 3.3. „Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji”.

⁵⁴ Cel strategiczny II.2 „Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo-rowerowej, w tym m.in. cel operacyjny II.2.1 „Rozwój ścieżek rowerowych na terenie obszaru funkcjonalnego” oraz cel operacyjny II.2.2. „Rozbudowa i modernizacja ciągów pieszych”.

- „Budowa dróg rowerowych łączących ul. Wojska Polskiego z ul. Biskupską” – zakres inwestycji obejmuje budowę chodnika i drogi dla rowerów o długości 2,8 km.
- „Budowa dróg pieszko rowerowych Osiedla Żołnierzy Wyklętych” – zakres inwestycji obejmuje budowę chodnika i drogi dla rowerów o długości 2 km.

Ponadto Urząd planował realizację zadania ujętego w Gminnym programie rewitalizacji Miasta Ławy na lata 2023-2028, tj. zadania „Poprawa komfortu poruszania się pieszych, rowerzystów i osób z niepełnosprawnościami”, którego zakres obejmuje budowę chodnika i drogi dla rowerów o długości 1 km.

(akta kontroli str. 80-82)

2.2. W okresie objętym kontrolą kontynuowano działania na rzecz budowy obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 16 oraz drogi ekspresowej S5, co pozwoliłoby m.in. na zmniejszenie ruchu samochodowego (w tym tranzytowego) na drodze krajowej nr 16, który w przebiega przez centrum Ławy oraz na poprawę bezpieczeństwa w tym zakresie. W ramach podejmowanych działań prowadzono wieloletnią korespondencję m.in. z GDDKiA, Starostą Ławskim, Burmistrzem Kisielic, Wójtem Gminy Ława, Burmistrzem Susza, Burmistrzem Zalewa oraz z parlamentarzystami z regionu Warmii i Mazur. Ponadto w okresie objętym kontrolą przedstawiciele Urzędu wraz z przedstawicielami innych zainteresowanych samorządów uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez GDDKiA, jak również w spotkaniach z przedstawicielami firm odpowiedzialnych za opracowanie studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego z materiałami do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Według stanu na dzień 22 stycznia 2024 r. wyznaczone były trzy warianty korytarzy planowanej inwestycji, w tym m.in. korytarz uwzględniający interesy Miasta Ławy.

Z informacji przekazanej Burmistrzowi Ławy przez GDDKiA wynika, że w 2024 r. będą prowadzone prace nad analizą wielokryterialną, która swoim zakresem obejmie wyniki z inwentaryzacji przyrodniczej oraz rozpoznanie warunków gruntowo-wodnych w zakresie wskazanych przebiegów. Przeprowadzona analiza pozwoli na zakończenie Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, jego ocenę w ramach wewnętrznych procedur GDDKiA oraz wybór wariantu przebiegu drogi S5 i złożenie do końca 2024 r. do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie wniosków o wydanie decyzji środowiskowych. Planowany termin rozpoczęcia i zakończenia prac budowlanych drogi ekspresowej S5 przypada na lata 2030-2032.

(akta kontroli str. 88-92)

2.3. W okresie objętym kontrolą kontynuowano działania na rzecz przebudowy skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 536 ul. Wyszyńskiego/Grunwaldzka z linią kolejową E-65 Warszawa – Gdańsk, co pozwoliłoby na likwidację korków wynikających z zamykania przejazdu kolejowego kilka razy dziennie na czas ruchu pociągów. W ramach podejmowanych działań prowadzono wieloletnią korespondencję m.in. z PKP, Zarządem Dróg Wojewódzkich oraz z parlamentarzystami z regionu Warmii i Mazur. Podejmowano działania (w porozumieniu z Powiatem Ławskim) w celu realizacji inwestycji w ramach „Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + 2028”, jednak wniosek w tej sprawie zyskał negatywną ocenę formalną i nie został zakwalifikowany do dalszego etapu naboru⁵⁵.

⁵⁵ PKP poinformowały Miasto Ława, że projekt nie spełniał wymogów dotyczących celów i założeń programu, w ramach którego mogą być realizowane projekty obejmujące łącznice, mijanki, urządzenia dynamicznego sterowania ruchem kolejowym, optymalizacje układów torowych, przystanki osobowe i perony których celem jest uzyskanie/usprawnienie/z optymalizowanie połączenia miasta o wielkości powyżej 10 tys. mieszkańców z miastem wojewódzkim.

W dniu 18 maja 2021 r. Burmistrz Iławy złożył do Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego wniosek o budowę ww. bezkolizyjnego skrzyżowania drogowo-kolejowego w ramach naboru wniosków do „Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 r. z perspektywą do 2050 r.”, stanowiącego podstawę do spełnienia warunków podstawowych dla Celu Polityki 3 „Lepiej połączona Europa”, w perspektywie finansowej na lata 2021-2027. W 2022 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie przystąpił do opracowania koncepcji projektowej i rozwiązań projektowych w ramach złożonego wniosku. Miasto Iława jako partner uczestniczyło w naradach i spotkaniach koordynacyjnych, w tym m.in. dotyczących wariantów przebudowy ww. skrzyżowania. Z pisma Burmistrza Iławy z 30 maja 2022 r. skierowanego do Dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich wynika, że najlepszym wariantem z punktu widzenia interesów Miasta Iławy, jest przebudowa skrzyżowania w postaci tunelu pod istniejącymi torami kolejowymi.

W dniu 6 grudnia 2022 r. wystosowano do Zarządu Dróg Wojewódzkich w Olsztynie pismo zawierające szczegółowe uwagi co do przedłożonej przez koncepcji ww. inwestycji. Ponadto w siedzibie Urzędu w dniach 10 października 2023 r. oraz 17 stycznia 2024 r. odbyły się spotkania pracowników Urzędu z przedstawicielami m.in. Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Rady Miejskiej w Iławie oraz projektanta dotyczące poszczególnych rozwiązań projektowych.

(akta kontroli str. 38-59, 93)

2.4. Władze miejskie w porozumieniu z Zakładem Komunikacji Miejskiej Sp. z o. o. w Iławie (dalej: ZKM - jedyny operator komunikacji miejskiej na terenie Iławy⁵⁶, którego 100% kapitału posiada Miasto Iława), w okresie objętym kontrolą, kontynuowały podejmowane od wielu lat działania mające na celu rozszerzenie zasięgu oraz dostosowania do potrzeb mieszkańców komunikacji publicznej.

W listopadzie 2019 r. zlecono firmie zewnętrznej przeprowadzenie badania wielkości popytu na usługi iławskiej komunikacji miejskiej wraz z koncepcją optymalizacji eksploatacyjnej oferty przewozowej. Wyniki badań zebrano w dokumencie pn. „Badanie wielkości popytu na usługi iławskiej komunikacji miejskiej - Koncepcja optymalizacji eksploatacyjnej oferty przewozowej w świetle wyników badań marketingowych”, który stanowił podstawę rozwoju systemu komunikacji publicznej w kolejnych latach.

W ramach przeprowadzonej analizy przyjęto, że wszystkie z dotąd obsługiwanych tras w granicach administracyjnych miasta, powinny być utrzymane i nadal obsługiwane. Ponadto wskazano m.in. ulice na których należałoby zwiększyć liczbę kursów autobusowych oraz dodatkowe ulice, które należałoby uwzględnić w nowej siatce połączeń, z uwagi na planowaną budowę dużego osiedla kilkukondygnacyjnych budynków wielorodzinnych. Ponadto, w ramach badań marketingowych przeprowadzonych z pasażerami komunikacji miejskiej ustalono, że brakuje wzajemnej koordynacji odjazdów autobusów na pokrywających się odcinkach tras różnych linii oraz że zasadnym byłoby zwiększenie liczby kursów w godzinach międzyszczytowych, jak również w porze bezpośrednio po szczycie popołudniowym, kiedy autobusy zjeżdżają na przerwy kolacyjne do zajezdni. Jednocześnie zaproponowano zapewnienie czasu ważności miejskich biletów jednorazowych przez 45 minut, a biletów podmiejskich przez 60 minut. Jak wskazano w opracowaniu należałoby rozważyć zrównanie cen biletów imiennych i na okaziciela, ponieważ przyjazna i akceptowalna przez klientów cena biletu na okaziciela może być atutem taryfy, zachęcającym do korzystania z komunikacji miejskiej użytkowników

⁵⁶ W dniu 14 listopada 2014 r. Miasto Iława zawarło z Zakładem Komunikacji Miejskiej Sp. z o. o. umowę nr ISM.7031.1.49.2014 o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego w komunikacji miejskiej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2024 r.

samochodów osobowych. W 2020 r. władze miasta Ławy uwzględniły wnioski przedstawione w ww. dokumencie dokonując m.in. korekty przebiegu linii komunikacyjnych uwzględniając zintegrowany węzeł przesiadkowy przy dworcu kolejowym Ława Główna. Ponadto zgodnie z rekomendacją zawartą w ww. opracowaniu zaprojektowano minutowe rozkłady jazdy, a także nowe przystanki autobusowe w granicach Miasta Ławy.

(akta kontroli str. 94-96)

W latach 2017-2020 zrealizowano projekt pn. „Utworzenie węzła integracyjnego transportu miejskiego z innymi systemami transportu zbiorowego w Ławie”. W ramach projektu przebudowano infrastrukturę techniczną i komunikacyjną w rejonie dworca kolejowego Ława Główna m.in. poprzez budowę chodników i ścieżek rowerowych, parkingów Park&Ride, schodów i pochylni oraz wiat przystankowych, wiat wielofunkcyjnych Bike&Ride oraz zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego wraz z systemem informacji i zarządzania flotą autobusową tj. dwóch autobusów z napędem hybrydowym oraz siedmiu autobusów spełniających normę emisji spalin EURO 6. Inwestycję zrealizowano zgodnie z podpisanymi umowami i osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Wartość zrealizowanego projektu wynosiła 28 658,5 tys. zł, w tym 16 771,9 tys. zł sfinansowano ze środków RPO W-M, a 11 886,6 tys. zł ze środków własnych Miasta Ława.

(akta kontroli str. 97-99)

W okresie objętym kontrolą, w ramach rozwoju komunikacji publicznej, zrealizowano dwa projekty ujęte w Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030, których założeniem było wspieranie zrównoważonej, multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu i służących realizacji strategii niskoemisyjnych oraz wdrażania rozwiązań energooszczędnych i bezemisyjnych. Ponadto w ramach projektów założono zapewnienie bezpiecznych ciągów pieszych i rowerowych odpowiadających na potrzeby większej liczby użytkowników, umożliwiającym tym samym korzystanie z różnych alternatywnych form przemieszczania się, które miałyby bezpośredni wpływ na ograniczenie ruchu samochodowego w mieście.

- „Rozwój niskoemisyjnego transportu w Ławie poprzez zakup dwóch autobusów 2021-2022”. Przedsięwzięcie dotyczyło przebudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej w obrębie ulic Kopernika i Al. Jana Pawła II oraz zakupu taboru elektrycznego umożliwiającego zmianę przebiegu trzech linii autobusowych, rozszerzenie zasięgu działania komunikacji publicznej o nowe osiedle mieszkaniowe oraz optymalizację wykorzystania taboru. Osiągnięto zakładane rezultaty projektu, tj.:
 - zmniejszenie zużycia energii końcowej o 359,66 GJ/rok,
 - zwiększenie liczby zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej o dwie sztuki,
 - zwiększenie pojemności taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej o 90 miejsc dla pasażerów, zwiększenie długości dróg dla rowerów o 0,28 km.

W ramach realizacji projektu zrealizowano akcję promocyjną mającą na celu podniesienie świadomości lokalnej społeczności na korzyści płynące z korzystania z transportu zbiorowego, na którą przeznaczono 8,9 tys. zł⁵⁷.

⁵⁷ Środki te wydatkowano na zakup tablicy informacyjno-pamiątkowej, artykułu w lokalnym dzienniku internetowym, plakatów i naklejek na tablice przystankowe oraz na wyprodukowanie filmiku promującego transport zbiorowy w mediach społecznościowych. Ponadto, w ramach akcji promocyjnej, na stronie internetowej Urzędu Miasta i Zakładu Komunikacji Miejskiej w Ławie, zamieszczono artykuły poświęcone rozbudowie komunikacji zbiorowej.

Projekt został zrealizowany terminowo i zgodnie z zawartymi umowami (na dostawę autobusów i ładowarek, opracowanie dokumentacji projektowej, zakup i montaż tablic informacyjnych SDiP⁵⁸, budowę ścieżki rowerowej oraz na usługi promocyjne).

Wartość zrealizowanego projektu wynosiła 5 765,2 tys. zł, w tym 3 686,5 tys. zł ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz RPO W-M oraz 2 078,7 tys. zł ze środków własnych Miasta Iława.

(akta kontroli str.100-102)

- „Zrównoważony rozwój komunikacji publicznej poprzez zakup dwóch autobusów elektrycznych w latach 2022-2023”. Osiągnięto zakładane rezultaty projektu, tj.:
 - zmniejszenie zużycia energii końcowej o 178,09 GJ/rok,
 - zwiększenie liczby zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej o dwie sztuki,
 - zwiększenie pojemności taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej o 140 miejsca dla pasażerów,
 - zwiększenie długości dróg dla rowerów o 0,76 km.

W ramach realizacji ww. projektu zrealizowano akcję promocyjną mającą na celu podniesienie świadomości lokalnej społeczności na korzyści płynące z korzystania z transportu zbiorowego, na którą przeznaczono 10,8 tys. zł⁵⁹.

Projekt został zrealizowany terminowo i zgodnie z zawartymi umowami (na dostawę autobusów i ładowarek, opracowanie dokumentacji projektowej, budowę ścieżki rowerowej i realizację doświetlenia przejścia dla pieszych na ul. Piaskowej oraz na usługi promocyjne).

Wartość zrealizowanego projektu wynosiła 8 746,1 tys. zł, w tym 5 512,4 tys. zł ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz RPO W-M oraz 3 233,7 tys. zł ze środków własnych Miasta Iława.

(akta kontroli str. 103-105)

2.5. W okresie objętym kontrolą władze Iławy prowadziły korespondencję z PKP w sprawie dostosowania rozkładów jazdy pociągów do potrzeb mieszkańców. Podejmowano również działania na rzecz utworzenia przez PKP PLK S.A. nowego przystanku kolejowego na terenie Iławy. PKP PLK po otrzymaniu wniosku Burmistrza Iławy w tej sprawie⁶⁰ zadeklarowało, że zostanie on rozpatrzony w ramach projektu „Modernizacja linii kolejowej nr 353 na odcinku Iława-Olsztyn-Korsze-granica państwa”. Na etapie prac projektowych Burmistrz zgłaszał uwagi i organizował spotkania z przedstawicielami PKP PLK i biura projektowego mające na celu wypracowanie optymalnych rozwiązań zaspokajających potrzeby lokalnej społeczności. W dniu 24 stycznia 2024 r. PKP PLK poinformowało o zatwierdzeniu uzgodnionej lokalizacji przystanku o roboczej nazwie „Nowa Wieś” – nowy przystanek wraz z chodnikami, drogą dla rowerów, drogą dojazdową i parkingiem, ma zostać zlokalizowany w Iławie na wysokości ul. Piastowskiej. Jednocześnie w dokumentacji przewidziano budowę nowego wiaduktu nad linią kolejową, który połączy ul. Piastowską z ul. Piaskową.

(akta kontroli str. 106-108)

⁵⁸ System Dynamicznie Informacji Pasażerskiej – wyświetlacze elektroniczne.

⁵⁹ Środki te wydatkowano na zakup tablicy informacyjno-pamiątkowej, dwóch artykułów w lokalnym dzienniku internetowym, plakatów i ulotek oraz na wyprodukowanie filmiku promującego ww. projekt. Ponadto, zamieszczono dwa artykuły na stronie internetowej Urzędu Miasta i Zakładu Komunikacji Miejskiej w Iławie poświęcone rozbudowie komunikacji zbiorowej..

⁶⁰ Wniosek ten uzyskał również poparcie samorządu województwa warmińsko-mazurskiego.

2.6. W okresie objętym kontrolą Miasto Łława brało udział w dwóch projektach organizowanych przez Ministerstwo Infrastruktury:

- W dniu 18 stycznia 2023 r. Miasto Łława wraz z Gminą Łława (Łławski Obszar Funkcjonalny) przystąpiło do projektu Ministerstwa Infrastruktury pn. „Wsparcie dla polskich miast/obszarów miejskich/obszarów metropolitalnych w przygotowaniu Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej”, finansowanego ze środków Instrumentu Wsparcia Technicznego UE, w celu opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP). W dniu 15 stycznia 2024 r. otrzymano dwa raporty diagnostyczne dotyczące Łławskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz raport dotyczący realizacji SUMP na terenie całego kraju⁶¹, zawierający informacje dotyczące Łławy. W raportach wskazano m.in., że system transportowy obszaru funkcjonalnego Łławy zapewnia równość i przystępność dla różnych grup podróżnych, zdiagnozowano jednak duże różnice w dostępności do systemu transportu publicznego (zarówno wewnątrz miasta, jak i gminy wiejskiej Łława, gdzie występują miejscowości nieobsługiwane przez transport publiczny). Zwrócono również uwagę na duże zróżnicowanie jakości transportu zbiorowego w zakresie liczby kursów, obsługi transportowej w dni wolne i świąteczne, dostępności transportowej pomiędzy poszczególnymi ulicami Łławy oraz obszarami wiejskimi. Zidentyfikowane potrzeby według ww. raportów to:
 - poprawa dostępności obszarów peryferyjnych obszaru funkcjonalnego,
 - podniesienie częstotliwości kursowania transportu publicznego,
 - poprawa punktualności kursowania transportu publicznego przez m.in. przez przebudowę przejazdu kolejowego przy ul. Wyszyńskiego w Łławie,
 - poszerzenie integracji różnych środków transportu publicznego i zrównoważonego indywidualnego poprzez rozszerzenie możliwości wyboru środka transportu na np. rower, czy hulajnogę przy dworcu kolejowym w Łławie,
 - wprowadzenie rozwiązań w kierunku integracji taryfowej różnych środków transportu publicznego,
 - rozwój transportu niskoemisyjnego w Łławie.

W 2024 r. Urząd planuje złożenie wniosku w najbliższym naborze o dofinansowanie w wysokości 85% kosztów kwalifikowalnych kosztów opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP).

(akta kontroli str. 109-130)

- W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta Łławy nie funkcjonowały strefy płatnego parkowania. Według Burmistrza, w 2011 r. opracowane zostało na zlecenie Miasta Łława „Parkingowe studium wykonalności poprzedzające wprowadzenie na terenie Łławy Strefy Płatnego Parkowania”, na podstawie którego został przygotowany projekt uchwały w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania na terenie miasta Łławy oraz wysokości opłat za parkowanie i sposobu ich pobierania. Projekt uchwały nie spotkał się jednak z przychylnością radnych Rady Miejskiej w Łławie podczas posiedzeń komisji i nie był dalej procedowany. Burmistrz dodał, że od tego czasu nie podejmowano prób wprowadzenia stref płatnego parkowania i płatnych miejsc parkingowych.

⁶¹ Do projektu zakwalifikowało się 15 obszarów funkcjonalnych na terenie kraju.

W dniu 22 września 2023 r. Miasto Ława złożyło do Ministerstwa Infrastruktury wniosek o uczestnictwo w bezpłatnym audycie polityki Parkingowej ParkPAD⁶². Audyt ma pomóc w przeglądzie polityki parkingowej oraz przyczynić się do wprowadzenia ulepszeń w zakresie polityki transportowej. Ponadto stworzony na podstawie audytu plan działania wpisuje się w ideę planowania zrównoważonej mobilności miejskiej SUMP. W dniu 16 października 2023 r. Ministerstwo powiadomiło, że Miasto Ława zostało przyjęte do programu jako jedno z dziesięciu miast w Polsce. Według stanu na dzień 14 lutego 2024 r. Miasto Ława oczekiwało na rozpoczęcie przedmiotowego audytu.

Burmistrz wskazał, że niewykluczone iż po otrzymaniu wyników ww. audytu zostaną podjęte działania mające na celu wprowadzenie stref płatnego parkowania i płatnych miejsc parkingowych.

(akta kontroli str. 38-43, 109-130)

2.7. W okresie objętym kontrolą kontynuowano i podejmowano nowe działania informacyjno-edukacyjne nakłaniające mieszkańców i podmioty funkcjonujące w mieście do zmiany nawyków i zachowań dotyczących przemieszczania się po mieście, w tym m.in.:

- Od 16 lat corocznie organizowany jest Pomarańczowy Rajd Rowerowy im Króla Holandii, tj. akcja organizowana w ramach partnerstwa miasta Ławy z miastem holenderskim Tholen. Głównym celem rajdu jest promocja turystyki rowerowej wzorem Holandii, gdzie rower jest głównym środkiem transportu. Planowany w 2024 r. rajd dodatkowo połączony będzie z akcją ekologiczną pn. „Czyste powietrze to nasz wybór”.
- Od 2018 r. systematycznie dokonywano aktualizacji planu miasta i okolicy Ławy o nowo powstające ścieżki rowerowe oraz drukowano około 10 tys. mapek wycinanych formatu A3.
- W 2019 r. w ramach działań przygotowujących do zmian w komunikacji miejskiej, wraz z Młodzieżową Radą Miasta Ławy zorganizowano „Obrady Okrągłego Stołu”. Celem akcji było rozpoznanie potrzeb młodzieży w zakresie komunikacji miejskiej oraz ustalenie co należy zmienić, by młodzież częściej i chętniej korzystała z autobusów miejskich.
- W 2020 r. w ramach realizacji projektu pn. „Utworzenie węzła integracyjnego transportu miejskiego z innymi systemami transportu zbiorowego w Ławie” zakupiono aplikację mpasazer i epasazer do obsługi systemu dynamicznej informacji pasażerskiej. System dynamicznej informacji pokazuje pasażerom godziny odjazdów autobusów w czasie rzeczywistym oraz na tablicach zamontowanych na przystankach. Dodatkowo ZKM zyskał panel dyspozytorski do śledzenia rzeczywistego położenia pojazdów.
- Od 2020 r. uchwałami Rady Miasta Ławy wprowadzano rozwiązania mające na celu usprawnienie komunikacji publicznymi środkami transportu oraz zachęcenie mieszkańców i przyjezdnych do korzystania z komunikacji zbiorowej. Wprowadzono m.in. bilety jednorazowe o określonej ważności – 45 min. (strefa miejska) oraz 60 min. (strefa pozamiejska), będące jednocześnie biletami przesiadkowymi. Ponadto w strefie miejskiej wprowadzono bilety 24-godzinne oraz roczne sieciowe. Wprowadzono także przejazdy ulgowe dla osób posiadających tytuł „Zasłużony dla Miasta Ławy”. Wprowadzono korzyści dla

⁶² Projekt realizowany przez Ministerstwo Infrastruktury, jako partnera stowarzyszonego projektu „Interreg Europa środkowa NXTLVL Parking: Pushing a parking management approach on the agendas to green mobility strategies in functional urban areas”.

seniorów (bezpłatne przejazdy po 70 roku życia), udogodnienia wewnątrz pojazdów dla wózków, punkty na terenie miasta zakupu biletów jednorazowych, czasowych i miesięcznych (sklepy).

- W 2022 r. zakupiono aplikacje skycash oraz mobilet, ułatwiające zakup biletu, sprawdzenie rozkładu jazdy przez telefon.
- W ramach realizacji projektów „Rozwój niskoemisyjnego transportu w Iławie poprzez zakup dwóch autobusów 2021-2022” oraz „Zrównoważony rozwój komunikacji publicznej poprzez zakup dwóch autobusów elektrycznych w latach 2022-2023” zorganizowano zrealizowano akcje promocyjne mające na celu podniesienie świadomości lokalnej społeczności na korzyści płynące z korzystania z transportu zbiorowego. W ramach podjętych działań m.in. zakupiono tablice informacyjno-pamiątkowe, zamieszczono artykuły w lokalnym dzienniku internetowym, zamówiono plakaty i naklejki na tablice przystankowe, wyprodukowano filmiki promujące transport zbiorowy w mediach społecznościowych. Ponadto, na stronie internetowej Urzędu Miasta i Zakładu Komunikacji Miejskiej w Iławie, zamieszczono artykuły poświęcone rozbudowie komunikacji zbiorowej.
- W 2023 r. w ramach akcji „Bezpieczna droga Twojego dziecka” oraz „Bezpieczna Droga do Szkoły” organizowanej wraz z ZKM oraz przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Iławie, zorganizowano przejazdy promocyjne autobusami miejskimi dla dzieci ze szkół podstawowych klas I i II oraz zapoznano je zasadami bezpieczeństwa obowiązujących podczas korzystania z komunikacji publicznej. (dzieci uczyły się jak bezpiecznie czekać na autobus, wsiadać do niego, jak skasować bilet tradycyjnie i przez aplikację, jak zachowywać się w autobusie a także jakie są zasady samodzielnego poruszania się na trasie dom – autobus - szkoła). Ponadto rodzice za pomocą aplikacji LIBRUS otrzymali na swoje konta pakiet informacji dotyczące komunikacji miejskiej w Iławie, w tym dotyczących zalet korzystania i komfortu podróżowania.
- W 2023 r. zaprojektowano i wydrukowano ulotkę informacyjną ze schematem linii autobusów na terenie miasta wraz z informacją o przesiadkach, opisem wprowadzonych udogodnień takich jak aplikacje mobilne, bilet czasowy, karnety, nowe trasy, a także udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Ulotka rozdawana była mieszkańcom w biurze Informacji Turystycznej, uczniom w szkołach podstawowych oraz podczas spotkań z seniorami.
- W 2023 r. wydrukowano plakaty promocyjne zachęcające do korzystania z komunikacji miejskiej i udogodnień, jakie oferuje: bilet i aplikacje mobilnych do kupna biletu. Plakaty były wywieszane w autobusach miejskich, na przystankach autobusowych oraz w miejscach publicznych odwiedzanych przez mieszkańców, w tym m.in. w szkołach podstawowych.

(akta kontroli str. 143-147)

2.8. W okresie objętym kontrolą monitorowano realizację działań i osiąganych efektów ujętych w dokumentach strategicznych obejmujących zagadnienia związane z ograniczaniem ruchu samochodowego.

W przypadku sporządzonego w 2016 r. Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Iławy do roku 2023 prowadzono bieżący monitoring m.in. w zakresie terminowości realizacji poszczególnych inwestycji i pozyskiwania środków zewnętrznych na ich realizację. Wyniki prowadzonych analiz oraz podsumowanie realizacji ww. programu były podstawą do opracowania w 2022 r. Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2023-2028.

W dniu 11 sierpnia 2022 r., w celu aktualizacji oraz monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2023-2028, Burmistrz Ławy wydał zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji. W skład tego komitetu wchodzi przedstawiciele mieszkańców, przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji oraz przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Opracowanie i przyjęcie w 2022 r. Aktualizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Ławy na lata 2021-2030 poprzedzono diagnozą działań podjętych w latach 2014-2020 w celu realizacji poprzednio obowiązującego planu, tj. Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego z 2015 r. Raporty dotyczące realizacji założeń ww. planu i oceny postępu wdrażania założonych w ww. planie zadań, sporządzane są co dwa lata – według stanu na 21 lutego 2024 r. w Urzędzie trwała procedura wyboru wykonawcy przedmiotowego raportu.

Monitoring Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, Planu zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego dla Powiatu Ławskiego oraz Planu transportowego województwa warmińsko-mazurskiego do 2030 r. z perspektywą do 2050 r. odbywał się m.in. poprzez bieżącą wymianę korespondencji, wymianę informacji i odbywanie spotkań z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Starostwa Powiatowego w Ławie oraz Urzędu Miejskiego w Ostródzie. Prowadzone działania w zakresie monitoringu ww. dokumentów dotychczas nie wykazały przypadków niezyskania zakładanych rezultatów.

Uwzględniając wyniki „Badania wielkości popytu na usługi ławskiej komunikacji miejskiej - Koncepcji optymalizacji eksploatacyjnej oferty przewozowej w świetle wyników badań marketingowych” oraz zapisów dokumentów o charakterze strategicznym (wymienionych w obszarze I wystąpienia pokontrolnego), w ramach rozwoju systemu komunikacji publicznej, m.in.:

- wprowadzono dwie nowe linie autobusowe i dokonano zmian w już funkcjonujących liniach autobusowych, w tym uwzględniając zintegrowany węzeł przesiadkowy przy dworcu kolejowym Ława Główna oraz skomunikowano dwa duże osiedla mieszkaniowe („Gajerek” i „Piastowskie”),
- wprowadzono możliwość korzystania z e-biletów (MoBilet, SkyCash), a także zainstalowano w we wszystkich autobusach elektroniczne biletomaty obsługujące płatności mobilne,
- utworzono 23 nowe przystanki autobusowe w granicach miasta, a na przystankach autobusowych wdrożono system elektronicznej dynamicznej informacji pasażerskiej (SDIP),
- uregulowano sprawy dotyczące nowych taryf biletowych oraz podjęto decyzję o wprowadzeniu zmian w regulaminach przewozu pasażerów i o rozszerzeniu kanałów dystrybucyjnych biletów,
- dokonano zakupu 13 niskoemisyjnych nowych autobusów.

Jednym z efektów działań mających na celu rozwój systemu komunikacji publicznej, przy zmniejszającej się liczbie mieszkańców⁶³ był stały wzrost sprzedanych biletów

⁶³ Według stanu na 31 grudnia 2020 r. – 32 025 mieszkańców, 31 grudnia 2021 r. – 31 717 mieszkańców, 31 grudnia 2022 r. – 31 184 mieszkańców oraz 31 grudnia 2023 r. 30 882 mieszkańców.

autobusowych – w 2021 r. sprzedano 264,9 tys. biletów, w 2022 r. 370,8 tys. biletów (wzrost o 39,9% rok do roku), a w 2023 r. 426,3 tys. biletów (wzrost o 15%).

(akta kontroli str. 148-162)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu podejmowane w badanym obszarze.

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli w wyniku kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 5 kwietnia 2024 r.

Kontrolerzy:

Piotr Stupienko
doradca ekonomiczny

Dyrektor
Najwyższej Izby Kontroli
Delegatury w Olsztynie
z up.

Barbara Zajdel
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis

Piotr Simoniuk
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis